

Sygn. akt II CZ 20/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku B.B.

przy uczestnictwie G.T., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. Oddział w S. i
Skarbu Państwa - Naczelnika III Urzędu Skarbowego w S.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 16 listopada 2021 r.,

zażalenia wnioskodawczynie

na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 15 grudnia 2020 r., sygn. akt II Ca (...)

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2020 r. Sąd Okręgowy w S. odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczynie B.B. od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 8 września 2020 r.

W motywach rozstrzygnięcia wyjaśnił, że wnioskodawczynie w skardze kasacyjnej podała wartość przedmiotu zaskarżenia jako kwotę 163.695,75 zł, jednakże rzeczywista wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 69.227,81 zł, jest zatem niższa od przyjętej w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. wartości przedmiotu

zaskarżenia skargą kasacyjną w sprawach o zniesienie współwłasności, co skutkuje odrzuceniem skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej.

W zażaleniu wnioskodawczynie zarzuciła, że Sąd Okręgowy dowolnie ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w wysokości 69.227,81 zł, w sytuacji gdy wartość tę wyznacza kwota wskazana w skardze, tj. 163.695,75 zł. Podniosła, że wartość jej konkretnego interesu wyraża się kwotą zakwestionowanego rozstrzygnięcia w pkt 1d i 1e orzeczenia. Wskazała ponadto, że podstawę zażalenia stanowi błędne zastosowanie w sprawie art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., podczas gdy rozpoznawana sprawa nie dotyczy spraw wymienionych w tym przepisie.

Uczestnik postępowania Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika III Urzędu Skarbowego w S. wniósł o oddalenie zażalenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odrzucona zaskarżonym postanowieniem skarga kasacyjna została złożona w sprawie o podział majątku wspólnego. Dopuszczalność skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie wyznacza zatem treść art. 519¹ § 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami skarga kasacyjna przysługuje od postanowienia sądu drugiej instancji co do istoty sprawy, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. W judykaturze przyjęto, że w tak zwanych sprawach działowych, w tym w sprawach o podział majątku wspólnego małżonków, w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu zaskarżenia nie odpowiada wartości całego dzielonego majątku, lecz wartości konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek zaskarżenia. Z reguły wartość ta nie może przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenie nakładów, gdyż wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału. Wskazana przez skarżącego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla Sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie materiału sprawy, z pominięciem zasad

określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, Nr 4, poz. 60, z dnia 20 lutego 2015 r., V CSK 239/14, niepubl., z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl., z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CZ 16/15, niepubl., z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, niepubl., z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, niepubl., i z dnia 26 października 2017 r., II CZ 64/17, niepubl.).

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 8 września 2020 r., zaskarżając je w części, tj. pkt 1d, 1e oraz 2 i 3, wskazując, że wartość przedmiotu zaskarżenia wyrażona kwotą 163.695,75 zł stanowi sumę wzajemnych spłat uczestników (pkt 1d i 1e postanowienia).

Zaskarżonym orzeczeniem Sąd Okręgowy zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji z dnia 10 maja 2016 r. w ten sposób, że m.in. w punkcie 1d zasądził od B.B. na rzecz G. t. tytułem spłaty kwotę 69.227,81 zł płatną w terminie do dnia 30 września 2022 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności, w punkcie 1e dodał punkt IV a o treści: „tytułem rozliczenia spłaty wspólnych długów i poniesionych wydatków zasądza od G.T. na rzecz B.B. kwotę 94.467,94 zł”, w punkcie 2 oddalił obie apelacje w pozostałym zakresie, natomiast w punkcie 3 ustalił, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie. Z treści skargi kasacyjnej i sformułowanych w niej zarzutów wynika, że wnioskodawczyni zakwestionowała postanowienie Sądu drugiej instancji wyłącznie w zakresie braku kompensacji kwot wynikających z punktu 1e i 1d orzeczenia, podnosząc, że przed ustaleniem spłaty na rzecz jednego z uczestników należało dokonać kompensacji wzajemnych roszczeń uczestników, co w konsekwencji powoduje, że uczestnik powinien zostać zobowiązany do zapłaty na rzecz wnioskodawczyni kwoty 25.240,13 zł (94.467,94 zł - 69.227,81 zł). Kompensacja ta doprowadziłaby więc do zwolnienia z długu wnioskodawczyni i zasądzenia od uczestnika na jej rzecz kwoty 25.240,13 zł.

W tym stanie rzeczy brak jest podstaw do przyjęcia, by wartość konkretnego interesu wnioskodawczyni wyrażała się w kwocie 163.695,75 zł, będącą sumą

słaty zasądzonej od niej na rzecz uczestnika (69.227,81 zł) oraz słaty zasądzonej na jej rzecz od tego uczestnika (94.467,94 zł). Sąd Okręgowy trafnie zatem uznał, że wartość przedmiotu zaskarżenia wyraża się co najwyżej w kwocie 69.227,81 zł, tj. kwocie obciążającą wnioskodawczynię. Wobec tego, że kwota ta jest niższa od określonej w art. 519¹ § 2 k.p.c. wartości przedmiotu zaskarżenia, skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

Uchybienie Sądu Okręgowego polegające na powołaniu w zaskarżonym orzeczeniu art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., zamiast art. 519¹ § 2 k.p.c. pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie sprawy, skoro w sprawach dotyczących działu spadku i zniesienia współwłasności, tak jak w sprawach o podział majątku wspólnego, dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia, która nie może być niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych, a ta w niniejszej sprawie jest niższa od tej kwoty.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.